

М.В. Шипілова, доц. кафедри економічної теорії, Харківський інститут банківської справи УБС НБУ

ВЗАЄМООБУМОВЛЕНІСТЬ РІВНЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА ТА СОЦІАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

На сучасному етапі розвитку гуманітарних наук ні в кого не викликає сумніву те, що людина відіграє визначальну роль в процесі суспільної еволюції. Нерозривно між собою пов'язані та не можуть відбуватися один без одного процеси розвитку індивіду і його родини та розвиток суспільства. Один процес взаємно обумовлює інший.

Так чи інакше, для будь-яких змін необхідно спершу накопичити та закріпити напрацьовані та відібрані історично правила і норми поведінки, що будуть слугувати сталим каркасом для подальших перетворень. Як правило, в процесі паралельної та взаємно обумовленої еволюції людини і суспільства, ці норми та правила характеризуються соціальною доцільністю та економічною ефективністю.

Звертаючись до робіт відомих учених-соціологів та певною мірою гуманістів від О. Конта, Г. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, К. Маркса до Т. Парсонса, Дж. Хоманса та Дж. Сороса, бачимо результати їхніх пошуків основ функціонування та факторів розвитку соціальних систем. На нашу думку, надбання цієї когорти вчених є корисним для подальших розробок в межах інституціональної теорії та концепції соціального капіталу зокрема.

Враховуючи внутрішню сутність соціального капіталу як специфічну якість відносин між людьми, яка проявляється у відповідній поведінці, в результаті якої зиск отримують не тільки суб'єкти відносин, а й спільнота та

суспільство в цілому, а також те, що з огляду на все вище сказане, соціальний капітал є інституціональним людським капіталом, і виконує важливі функції в соціально-економічній системі, ми наголошуємо на ньому як на одному з факторів сприяння сталому розвитку суспільства і економіки зокрема.

У всі часи формуванню соціального капіталу сприяли інститути виховання та освіти, що долучали людей до знань та досвіду спілкування, що в свою чергу, виробляло в них відповідні стадії еволюції суспільства якості. Завдяки цьому люди (і економічні агенти в той же час) долучаються до виробничих, соціальних, політичних тощо відносин. Специфічна ж якість цих відносин залежить від того, що закладають в суб'єкта усталені системи виховання та освіти. В свою чергу, стан та ціннісні орієнтири останніх багато в чому залежать від соціально-економічних передумов, умов та, в деякій мірі, викликів, з якими стикається та чи інша національна економіка. Зв'язок між вказаними вище явищами та процесами можна відобразити наступним чином:

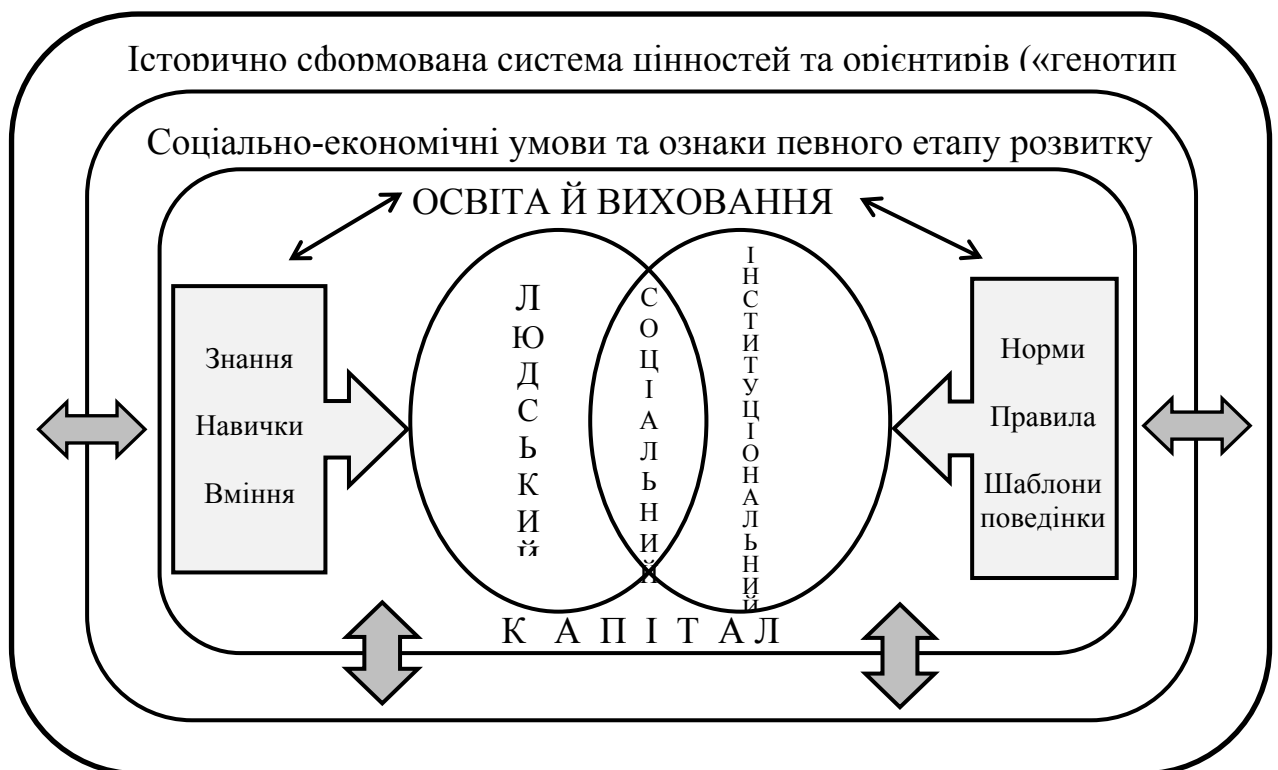

Рисунок 1 – Взаємообумовленість факторів формування соціального капіталу та соціально-економічного розвитку суспільства

Список літератури: 1. Архієреєв С.І., Шипілова М.В. Сутність соціального капіталу індивіду з позицій неоінституціональної та неокласичної економіки// Социальная экономика. – №1. – 2010. – С. 145-159. 2. Ротенфельд Ю.А. Запечатанная книга: Кн. 3.Новая концепция мирового открытого общества// http://www.servicism.lg.ua/b_rot_3.htm 3. Шипілова М.В. Соціальний капітал як фактор ефективності суспільного виробництва// Вісник НТУ «ХПІ». Збірник наукових праць. Тематичний випуск «Технічний прогрес і ефективність виробництва». – Харків: НТУ «ХПІ» – 2008. №20. – С. 27-33.